

Ресурси віртуального простору у складних життєвих ситуаціях особистості.

Складна життєва ситуація – це певний розрив, точка біфуркації у життєвій історії особистості, коли звичні когнітивні стратегії розуміння та інтерпретації життєвого досвіду виявляються непродуктивними. Складну життєву ситуацію можна розрізнити за:

- інтенсивністю;
- тривалістю;
- розміром втрати або загрози;
- сферою/сферами, у яких з'явилися проблеми;
- можливістю контролю за перебігом подій.

З точки зору нарративної парадигми складна життєва ситуація є такою складовою життєвої історії, яку важко поінтерпретувати, тому що вона не вписується у звичний життєвий сценарій, не дає можливості вирішення проблем, що виникли, властивим особистості арсеналом когнітивних та поведінкових стратегій. Логіка розвитку подій не вписується у основну лінію, лейтмотив особистої історії, «вибиває з колії», руйнує ustaleni фрейми. Особиста історія може несподівано розпастися на елементи, частини пазлу, які втрачають зв'язок одне з одним та перетворюються на «купу малу». Така деконструкція може суб'єктивно відчуватися як втрата орієнтирів, точки опори, дестабілізувати. Особистості може видаватися, що вона занурюється у світ хаосу, деперсоналізується, опиняється «між небом та землею», не розуміючи, як саме і чому саме вона опинилася у цьому місці. Часто складна життєва ситуація відіграє роль «вибухівки» для докризового життєвого сюжету. Сміслова будова особистої історії перетворюється на руїну. Події А, Б і С з минулого втрачають свій зв'язок, лейтмотив особистого життя розчиняється, звичні ідентичності у розпачі символічно «розводять руками». У ціннісному вимірі це може відчуватися як втрата інтерпретативного ресурсу, здатності створювати цілісну, упорядковану історію власного життя. Це дуже складний період, його тривалість може розрізнитися в залежності від того, наскільки сильно події, що відбуваються, змушують особистість відхилитися від звичного «курсу», та, звичайно, від її ресурсів.

Потрапивши у складну життєву ситуацію, особистість робить спроби пошуку інтерпретативного ресурсу у своєму оточенні, і одним з них є віртуальний простір. Стратегія **пошуку резонансних територій** передбачає пошук життєвих історій, схожих на ту, яка здається особистості життєвим випробуванням. І саме інтернет простір надає їй значний репертуар варіантів вирішення життєвої проблеми, який був здійснений іншими за подібних обставин. Особливий інтерес у даному контексті являють собою ресурси, які передбачають життєписи власного досвіду, а саме <http://livejournal.com>, <http://www.liveinternet.ru>, а також різноманітні соціальні мережі <https://vk.com>, <https://www.facebook.com>, www.odnoklassniki.ru, та багато інших. Звичайно, дані пошукові території є інформаційними «звалищами», у яких досить складно знайти потрібний ресурс, але за певної мотивації та докладених зусиль, наприклад використанням пошукових слів, профільних спільнот, результат може виявитися цілком задовільним.

Прагнучи знайти вихід із складної життєвої ситуації, особистість може вдаватися до певних стратегій пошуку та аналізу знайденої у віртуальному просторі інформації. Серед таких стратегій можна виокремити:

- Пошук інтерпретативного ресурсу, відмінного від такого, що використовується у поточному наративі особистості. Вона відчуває, що у складній життєвій ситуації її інтерпретативні схеми зайшли у глухий кут, і прагне знайти респондентів, які володіють більш конструктивними методами. Наприклад, для поточного наративу «я захворів на рак, а отже моє життя закінчилося» гідною альтернативою буде «я тяжко хворію, але докладу максимум зусиль, щоб одужати, і впевнений, що це можливо».
- «Порівняння, спрямоване вниз», тобто має місце спроба особистості виокремити тих, хто у обставинах, схожих на ті, у які вона потрапила, поведився більш деструктивно. Наприклад, дехто після зради вчинив спробу самогубства, а «Я» – лише напився до напівсвідомості, і у розумінні останнього його спосіб вирішення складної життєвої ситуації є менш деструктивним.
- «Порівняння, спрямоване вверх», аналіз досвіду тих, хто потрапивши у складні обставини, які подібні до тих, у яких перебуває особистість, знайшов спосіб перетворити їх у цікаву, захопливу, видатну особисту історію.
- Виконання або імітація певних заходів у вирішення проблем, яка буда використана віртуальними персонажами у схожих життєвих обставинах. Іноді особистість відчуває/вважає, що варто виконати бодай будь-який, навіть символічний крок у напрямку вирішення проблеми – і «лід зрушиться».
- Від супротивного: виключення таких інтерпретативних стратегій, які видаються особистості неправильними, не коректними, не доцільними, неефективними. І дуже часто відбувається так, що саме викреслювання таких «не-» технологій очищує смисловий простір від знеціненого сміття допомагає особистості визначитися у напрямку її ціннісного руху.

Принадність віртуальних територій у пошуках вирішення складних життєвих проблем має і певні підводні течії. Розмаїття життєвих історій, викладених на загальний огляд, може викликати і почуття розгубленості, роздратування, марних витрат часу, тощо. Виникає постмодерна небезпека «потонути» у незліченних варіантах, відтінках, сюжетах. Також у віртуальних щоденниках значна питома вага поверхневих, неглибоких, інколи вигаданих життєвих сюжетів, які можуть не мати серйозного смислового навантаження. Це може не тільки не давати необхідного поштовху до змін, а й збивати з пантелику. Виходом з цієї ситуації є пошук профільних спільнот, у яких модератори фільтрують інформаційний потік та створюють необхідну атмосферу для того, щоб учасники спільноти мали можливість спілкуватися у певному, цікавому для них фреймі. Прикладом такої спільноти, наприклад, є <http://oncobudni.livejournal.com>, де люди, що мають досвід онкологічного захворювання, допомагають у вирішенні проблем один одному.

Інтернет простір безумовно має свої принади для особи, що потрапила у складну життєву ситуацію, і ми плануємо продовжити дослідження у цьому напрямку.